

Bernard bij Schoorl

Tekst, foto's en schetsen: Marco Spijker.

Geschiedenis

De geschiedenis van radionavigatiestation Bernard tijdens de oorlog is kort maar krachtig: als onderdeel van de Atlantikwal begonnen de Duitsers in het voorjaar van 1944 met de aanleg/installatie van het complex en het was nauwelijks een week operationeel geweest toen het op 23 september 1944 werd aangevallen door Engelse jachtbommenwerpers.

Bij deze aanval raakte de radarantenne onherstelbaar beschadigd en men besloot om niet tot herbouw over te gaan. De restanten van de radarantenne werden door de Duitsers opgeblazen en dat was het einde van het radionavigatiestation Bernard.

Het complex was gevestigd op het hoogste duin uit de omgeving: maar liefst 54 meter boven NAP. De radarantenne zelf was een indrukwekkende constructie die gefundeerd werd op betonnen ring met een doorsnee van ca. 22 meter en een breedte van 1,5 meter. Op deze betonnen ring was smalspoorrails aangebracht welke gedragen werd door 120 stalen dwarsliggers die in het beton gegoten waren. Op de smalspoorrails stonden 4 wagon-onderstellen die de eigenlijke radarantenne droegen en deze zo in staat stelden te kunnen draaien.

Foto begin 1978.

Na de oorlog

Bij mijn eerste kennismaking met de overblijfselen van het radionavigatiestation in 1977, bestonden deze uit 4 tobroeks, 4 manschappenbunkers, de controlebunker, de bunker die thans als uitzichtpunt dient, de betonnen fundering van de radarantenne, het gangenstelsel onder de eigenlijk radarpost op de duintop, alsmede 2 waterputten.

In 1986 begon de beheerder van de Schoorlse duinen, Staatsbosbeheer, met een grote opruimingsactie onder de overblijfselen uit de oorlog, gesubsidieerd door het Ministerie van Landbouw.

Ook de overblijfselen van Bernard ontkwamen niet aan deze actie: in de periode 1986-1990 verdwenen hier 3 tobroeks, 3 manschappenbunkers en de 2 waterputten, terwijl in november 1987 de betonnen fundering van de radarantenne ("de ring" genaamd in de volksmond) werd opgeblazen en de restanten verwijderd.

Toegang tot de overgebleven bunkers en het gangenstelsel onder de radarpost werd onmogelijk gemaakt door afgrendeling met solide stalen traliehekken en/of dichtmetselen. Tevens werd hier en daar het terrein geherstructureerd.

Anno 2006

Begin augustus 2006 had ik eindelijk weer eens de gelegenheid om enkele bezoeken af te leggen aan de overblijfselen van het radionavigatiestation en wat ik aantrof kun je hieronder lezen.

De tobroek langs de Klimweg, met in de rechter bovenhoek nog een stuk van de manschappenbunker zichtbaar.

Het complex van het voormalige radionavigatiestation ligt in de duinen tussen het Klimduin (lokaal zeer bekend) en de Klimweg te Schoorl. Aan het begin van de Klimweg staat een informatiebord van Staatsbosbeheer en hierop vindt men onder de tekening van de uil, een stukje tekst getiteld "Naar de top", wat gaat over het radionavigatiestation. Een duinkaart is niet nodig.

Als men vanaf de hoek van de Duinweg de Klimweg op loopt is het eerste wat men aan de linkerkant tegenkomt de overgebleven tobroek met schuin daarachter de manschappenbunker. De tobroek (lengte ca. 3,6 meter, breedte ca. 2,3 meter) is aan de bovenkant open, maar is grotendeels gevuld met zand en rommel.

De manschappenbunker (ca. 6 bij 7 meter) is nog in redelijk complete staat: de halve koker van de nooduitgang aan de voorzijde is nog grotendeels aanwezig (weliswaar begin 1979 dichtgemetseld) evenals het rookkanaal aan de achterzijde (afgebroken tot gelijke hoogte met het dak).

Aan de voorzijde is op de rand van het dak een betonnen balk aangebracht om wegglijden van het ter camouflage aangebrachte zand te voorkomen.

De ingang aan de zijkant (landzijde) is dichtgemetseld, maar in de andere zijkant (kustzijde) bevindt zich een opening die weliswaar is afgegrensd met een traliehek, maar waardoorheen men het binnenste van de bunker kan bekijken.

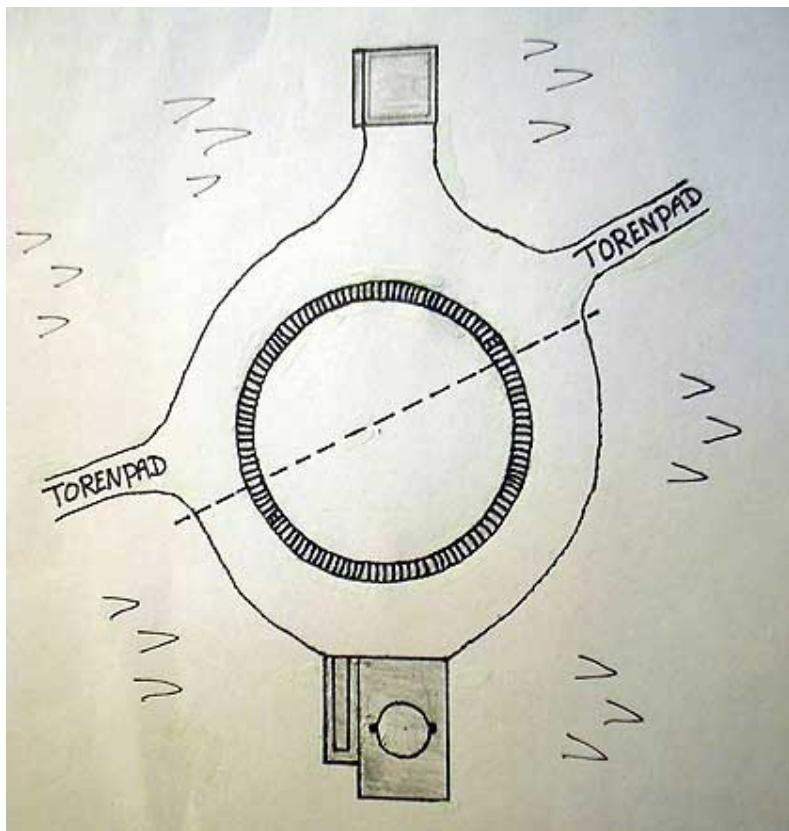
Als men de Klimweg verder omhoog volgt neem je het eerste pad naar rechts, het Torenpad, en loopt vóór de gebouwen van Spiritueel Centrum "Heel en Al" langs, helemaal door tot het terrein waarop de radarantenne stond. Hier zie je links de bunker waarvan het dak thans tot uitzichtpunt dient en waarvan een foto reeds op de site aanwezig is.

Deze bunker (breedte ca. 5,9 meter, lengte ca. 5,5 meter) is sinds jaar en dag in de staat geweest zoals hij nu is: goed ingegraven en dichtgemetseld, zodat er verder weinig over te vertellen valt. Aan de voorzijde is nog te zien waar een rookkanaal heeft gezeten, en aan de rechter zijkant is nog de aanhechting van een muurtje o.i.d. zichtbaar.

Een zonsondergang, bekeken vanaf het dak van deze bunker, is een absolute aanrader.

Binnenkant manschappenbunker (augustus 2006).

Op de situatieschets is te zien hoe het er hier uitzag vóór de opruimingsactie van Staatsbosbeheer, toen de betonnen fundering van de radarantenne nog aanwezig was. De bovenste bunker is het huidige uitzichtpunt. Het gebied onder de stippellijn was toen nog toegankelijk tot aan de onderste bunker (de controlebunker). Thans is dit stuk dicht beplant en de twee rustbanken en prullenbak die men nu aantreft staan op de stippellijn.

De controlebunker is de grootste en meest intrigerende bunker van het complex. In deze bunker stond tijdens de operationele fase van de radarinstallatie de controleapparatuur opgesteld. De lengte is ca. 10 meter, de breedte ca. 9 meter. Op het dak is een ronde verhoging aangebracht die ca. 40 cm boven het dak uitsteekt. Op één van de zijanten is een schuine afketsrand met daarnaast een rechthoekige betonnen balk aangebracht.

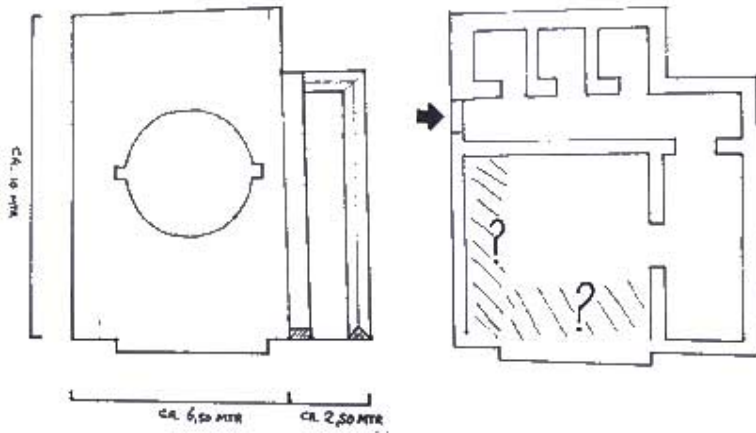
Helaas is de bunker tegenwoordig grotendeels onder een dikke laag aarde bedolven en dicht beplant zodat hij voor de argeloze bezoeker niet zichtbaar is, zo'n 15 meter van openbaar pad verwijderd. Alleen de achterkant en een deel van de zijanten zijn nog zichtbaar. Het duin rondom de bunker loopt echter zeer steil af en dit, tesamen met de uiterste dichte begroeiing maken hem bijzonder moeilijk bereikbaar.

Zijkant controlebunker (augustus 2006).

Vóór de opruimingsactie van Staatsbosbeheer was de controlebunker te betreden via een venster/mangat in de zijkant (bij de pijl links op onderstaande plattegrond). Deze opening is thans afgegrensd met een traliehek zoals zichtbaar is op de foto van de zijkant van deze bunker.

In de bunker stond altijd een flinke laag water hetgeen onderzoek van het binnenste behoorlijk belemmerde toenertijd ! Via deze bunker was het gangenstelsel onder radarpost te bereiken, middels een doorgang (al dan niet geplaatst in een tussenmuur) die was aangebracht ergens in het deel dat op de plattegrond gearceerd is met vraagtekens erin. Ongetwijfeld is deze doorgang tegenwoordig stevig dichtgemetseld.

Toekomst

Daar men alle objecten met aantrekkingskracht heeft verwijderd cq. aan het zicht onttrokken, zal de situatie van de overblijfselen zoals hierboven beschreven/gefotografeerd, voorlopig wel ongewijzigd blijven. Het verwijderen van "de ring" blijft echter onvergevelijk!